

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Guzun Ion

Judecători – Eremciuc Ghenadie, Talpă Boris, Daguța Sergiu, Malanciuc Ion,

juducând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către avocatul *Rusu Lucia* și de către avocatul *Lichii Boris* în numele inculpatului Vomu Cristian, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui

Vomu Cristian xxxxx, născut la xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenii de examinare:

prima instanță: 02.12.2021 – 28.02.2022;

instanța de apel: 17.03.2022 – 14.09.2022;

instanța de recurs: 09.12.2022 – 07.06.2023.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza materialelor cauzei penale, Colegiul penal lărgit

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 28 februarie 2022, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, în privința lui Vomu Cristian a fost încetat procesul penal pe art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

1.2. Prin aceeași sentință a fost aplicată Legea nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în privința lui Verhovețchi Daniel, *însă în privința acestuia hotărârile instanțelor inferioare nu au fost contestate cu recurs ordinar.*

S-a admis cererea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare și s-a dispus încasarea în mod solidar, de la Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel, în beneficiul statului cheltuielile de judecată în mărime de 320 (trei sute douăzeci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că:

Vomu Cristian, la 01.02.2021, aproximativ în jurul orei 02:00, împreună și de comun acord cu Verhovețchi Daniel și Curcă Ghenadie, în timp ce se aflau pe str. Calea Ieșilor, 89, mun. Bălți, având intenția comiterii unui act de huliganism, încalcând grosolan ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, manifestând o obrăznicie deosebită și demonstrând o lipsă de respect față de cei prezenți, exprimându-se cu cuvinte necenzurate și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, și anume din intenții huliganice au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Cernea Radislav, acțiuni huliganice cu

caracter violent în rezultatul cărora lui Cernea Radislav, conform raportului de expertiză judiciară nr.202110D0058 din 11.02.2021, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de o fractură deschisă a oaselor nazale cu deplasare, produsă prin acțiunea traumatică cu obiect contondent, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Instanța de fond prin prisma probelor cercetate în ședința de judecată a constatat vinovăția inculpatului Vomu Cristian în comiterea infracțiunii imputate, calificând acțiunile acestuia conform semnelor infracțiunii prevăzută de art. 287 alin.(2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi – „*acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței, asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două și mai multe persoane.*”

3. Nefiind de acord cu sentința, a declarat apel procurorul în Procuratura Bălți, *Cornea Alexandr*, prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpații Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea față de ei a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu liberarea de executarea ei în temeiul Legii nr. 243 cu privire la amnistie.

3.1. În argumentarea acestor solicitări a invocat, că aplicarea amnistiei față de inculpat nu constituie temei de rehabilitare a persoanei, ca urmare se prezumă că inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate. Procurorul consideră, că unica soluție care poate fi adoptată de către instanța de judecată, în cazul solicitării aplicării amnistiei de către inculpat, este sentința de condamnare, fapt care este expres prevăzut în art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală.

Făcând referire la cadrul legal, procurorul-apelant notează, că pentru a pronunța sentința de încetare, instanța de judecată urma să examineze cauza penală în privința lui Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel, în procedură simplificată, conform cererii depuse de părți în ședința preliminară.

În rezultatul cercetărilor judiciare, în situația în care instanța de judecată, a constatat că vinovăția inculpaților se confirmă prin ansamblul de probe cercetate, aceasta urma să adopte o sentință de condamnare în baza prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, și anume să constate vinovăția lui Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel în comiterea infracțiunii incriminate, cu stabilirea pedepsei prevăzute de lege și întrucât inculpații întruneau condițiile Legii nr. 243 cu privire la amnistie să libereze inculpații de la executarea pedepsei.

3.2. În instanța de apel procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Bălți, *Ioniță Tatiana*, a susținut apelul și a solicitat admiterea lui inclusiv și din alte motive, modificându-și solicitările.

Astfel, procurorul a pledat pentru casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul:

Vomu Cristian să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea acestuia a pedepsei sub formă de 1 an închisoare și în temeiul art. 85 Cod penal să-i fie aplicată pedeapsa definitivă de 5 ani și 3 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Verhovețchi Daniel să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, cu stabilirea acestuia a pedepsei sub formă de amendă în mărime de 600 unități convenționale, cu liberarea de executarea ei în conformitate cu Legea nr.243 cu privire la amnistie;

Procurorul a invocat că în privința inculpatului Vomu Cristian instanța de fond nefondat a aplicat prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, or, sunt impedimente pentru

aplicarea actului de amnistie, deoarece inculpatul Vomu Cristian anterior a fost judecat pentru comiterea unei infracțiuni grave cu suspendarea condiționată a pedepsei.

În privința lui Verhovețchi Daniel procurorul a considerat că la fel au fost incorect aplicate prevederile actului de amnistie și a procedurii penale, or, instanța urma inițial să stabilească pedeapsa penală, după care conform prevederilor art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, să-l libereze pe inculpat de executarea pedepsei în legătură cu aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022, a fost admis inclusiv din alte motive, apelul declarat de către procurorul, casată sentința în latura penală și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Vomu Cristian a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de **1** (un) an.

În temeiul art. 85 alin. (5) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin respectiva decizie, a fost adăugată parțial partea neexecutată din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Bălți, sediul Central din 21.07.2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de **5** (cinci) ani și **2** (două) luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Verhovețchi Daniel a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de **600** (șase sute) unități convenționale, echivalentul a 30000 (treizeci mii) lei.

În corespundere cu art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, art. 107 alin.(1) Cod penal, *Verhovețchi Daniel* a fost liberat de la executarea acestei pedepse în temeiul art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În rest, dispoziția sentinței instanței de fond cu privire la cheltuieli judiciare, a fost menținută.

4.1. Instanța de apel pentru a decide în sensul dat a reținut că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpați, iar în instanța de apel părțile în proces nu au prezentat și nu au solicitat admiterea unor noi probe, nefiind solicitată verificarea și reaprecierea acelor probe care deja sunt anexate la dosar.

Respectiv, lecturând actul judecătoresc contestat instanța de apel a conchis despre necesitatea casării lui în latura penală, cu excluderea calificativului „*grosolan*” din fapta reținută prin sentință în sarcina inculpaților Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel.

Instanța de apel a reținut că sentința respectivă a fost pronunțată, la 28.02.2022, pe când la data de 12.08.2021, Curtea Constituțională a pronunțat hotărârea nr. 25, în vigoare din 12.08.2021, privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 287 alin. (1) Cod penal, fiind declarate neconstituționale cuvântul „*grosolan*” și textul „*cinism sau*” din art. 287 alin. (1) Cod penal al RM adoptat prin Legea nr.985 din 18.04.2002.

În contextul dispozițiilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 25 din 12.08.2021, instanța de apel a considerat necesar de a exclude din învinuirea înaintată inculpaților Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel calificativul „*grosolan*”, și de a reține ca fiind constatat faptul, că:

Vomu Cristian, la 01.02.2021, aproximativ în jurul orei 02:00, împreună și de comun acord cu Verhovețchi Daniel și Curcă Ghenadie, în timp ce se aflau pe str. Calea Ieșilor, 89, mun. Bălți, având intenția comiterii unui act de huliganism, încălcând ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, manifestând o obrăznicie deosebită și

demonstrând o lipsă de respect față de cei prezenți, exprimându-se cu cuvinte necenzurate și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, și anume din intenții huliganice au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Cernea Radislav, acțiuni huliganice cu caracter violent în rezultatul cărora lui Cernea Radislav, conform raportului de expertiză judiciară nr.202110D0058 din 11.02.2021, i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de o fractură deschisă a oaselor nazale cu deplasare, produsă prin acțiunea traumatică cu obiect contondent, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și, în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Verhovețchi Daniel, la 01.02.2021, aproximativ în jurul orei 02:00, împreună și de comun acord cu Vomu Cristian și Curcă Ghenadie, în timp ce se aflau pe str. Calea Ieșilor, 89, mun. Bălți, având intenția comiterii unui act de huliganism, încalcând ordinea publică și exprimând o vădită lipsă de respect față de cei prezenți, exprimându-se cu cuvinte necenzurate și dându-și seama de lipsa de respect față de cei prezenți, exprimându-se cu cuvinte necenzurate și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, și anume din intenții huliganice au aplicat multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului lui Cernea Radislav, acțiuni huliganice cu caracter violent în rezultatul cărora lui Cernea Radislav, conform raportului de expertiză judiciară nr.202110D0058 din 11.02.2021 i-au fost cauzate leziuni corporale sub formă de o fractură deschisă a oaselor nazale cu deplasare, care a fost produsă prin acțiunea traumatică cu obiect contondent, posibil în timpul și circumstanțele indicate, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare ușoară.

Acțiunile inculpaților au fost calificate conform indicilor de calificare ale art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi – *„acțiunile intenționate care încalcă ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței, asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvârșite de două și mai multe persoane.”*

Privitor la alegațiile procurorului ce vizează incorectitudinea aplicării față de Verhovețchi Daniel a prevederilor Legii nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, și prezența impedimentelor pentru aplicarea ei față de Vomu Cristian, instanța de apel a apreciat aceste critici întemeiate.

În continuare a menționat că instanța de fond a admis erori la adoptarea sentinței, or, depășind faza preliminară, urmare a cercetării bazei probante, a dispus încetarea procesului penal în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (ce nu reprezintă temei de reabilitare) pe când urma să pronunțe sentința de condamnare, cu stabilirea pedepsei penale și să libereze inculpatul Verhovețchi Daniel de la executarea ei în temeiul actului de amnistie.

Astfel, reținând fapta infracțională, încadrarea ei juridică, stabilind vinovăția lui Verhovețchi Daniel de comiterea infracțiunii, instanța de apel a dispus recunoașterea vinovăției și stabilirea față de ultimul a pedepsei penale, în acest sens evaluând criteriile generale de individualizare a pedepsei, considerând echitabilă atât categoria cât și quantumul pedepsei propusă de procurorul-apelant – 600 unități convenționale de amendă.

Deci, privitor la pedeapsa de 600 unități convenționale de amendă, stabilită lui Verhovețchi Daniel prin sentința contestată, instanța de apel a considerat că inculpatul urmează a fi liberat de la executarea acesteia.

Având în vedere că infracțiunea (*după gravitate catalogată ca mai puțin gravă*) ce a servit obiect de examinare în prezenta cauză penală, a fost comisă de Verhovețchi Daniel

până la 24.12.2021, instanța de apel a considerat că în temeiul art. 2 al Legii nr. 243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ținând cont și de prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și art. 107 alin. (1) Cod penal, Verhovețchi Daniel urmează a fi liberat de pedeapsa penală stabilită acestuia în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, or, impedimente pentru aplicarea amnistiei prevăzute la art. 6 al Legii nominalizate, Colegiul nu a stabilit.

Privitor la argumentul procurorului expus în ședința de judecată, precum că în privința lui Vomu Cristian sunt prezente impedimente pentru aplicarea actului de amnistie, instanța de apel a conchis că acest argument și-a găsit confirmare, în acest sens urmând a fi menționat, că potrivit art. 6 alin. (1) lit. a¹) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, prevederile art. 1–5 nu se aplică persoanei: bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate care a fost condamnată anterior pentru săvârșirea cu intenție a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, executând în tot sau în parte pedeapsa cu închisoare.

În sensul acestei norme, prevederile art.1-5 nu se aplică față de persoanele cărora li s-a stabilit anterior printr-o hotărâre irevocabilă pedeapsa închisorii pentru comiterea cu intenție a infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, indiferent de faptul dacă au executat sau nu pedeapsa anterioară.

La caz, actele cauzei denotă, că Vomu Cristian a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 21.07.2017, în baza art. 186 alin. (4) Cod penal, la 5 ani închisoare, fiind suspendată executarea pedepsei pe un termen de 5 ani – sentință menținută fără modificări prin decizia Curții de Apel Bălți din 06.12.2017.

Potrivit informației prezentată de Biroul de Probațiune Bălți, Vomu Cristian se află la evidența Biroului de Probațiune Bălți din 24.01.2018, începutul termenului - 06.12.2017, sfârșitul perioadei de probațiune – 06.12.2022.

Având în vedere împrejurările constatate, instanța de apel a conchis că, față de Vomu Cristian nu sunt aplicabile prevederile Legii nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, respectiv, după ce la caz în sarcina acestuia a fost reținută fapta infracțională, instanța de apel a dispus recunoașterea vinovăției și stabilirea față de ultimul a pedepsei penale, în acest sens evaluând criteriile generale de individualizare a pedepsei, considerând echitabilă atât categoria cât și cuantumul pedepsei propusă de procurorul participant în instanța de apel – 1 an închisoare.

Dat fiind faptul că, infracțiunea de huliganism a fost comisă de Vomu Cristian în perioada de probațiune stabilită acestuia prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 21.07.2017, instanța de apel a conchis că în cazul din speță sunt incidente prevederile art. 85 alin. (5) Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin respectiva decizie, urmând a fi adăugată parțial partea neexecutată din pedeapsa stabilită lui Vomu Cristian prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 21.07.2017, stabilindu-i pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani și 2 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

5.1. Avocatul *Rusu Lucia* în numele inculpatului, invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea încetării procesului în privința lui Vomu Cristian.

În motivarea recursului ordinar declarat a invocat că, instanța de apel prin decizia sa din 14 septembrie 2022 constată faptul că „*Actele cauzei denotă, că prin încheierea din 06.12.2021, judecătorul-raportor a primit cauza spre examinare în procedura generală și a stabilit ședința de judecare a cauzei pentru data de 24.02.2022, fără desfășurarea ședinței preliminare (f.d.98)*”, însă nu ia nici o atitudine, deoarece parcurgerea etapei ședinței

preliminare este obligatorie conform normelor procesual penale, iar participarea inculpatului Vomu Cristian la această etapă era obligatorie, inclusiv cu participarea apărării acestuia, în sensul respectării dreptului la apărare al inculpatului, conform art. 6 din CEDO.

În speță, obligativitatea desfășurării ședinței preliminare și participarea la ea a inculpatului și apărării acestuia or, încălcarea prevederilor legale care reglementează desfășurarea procesului penal, atrage nulitatea actului procedural numai în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea acelui act. (art. 251 alin. (1) din CPP).

Judecarea cauzei în privința lui Vomu Cristian, nu putea să aibă loc în procedură specială prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Instanța de apel prin decizia sa din 14 septembrie 2022 constată faptul că ”Actele cauzei denotă, că prin încheierea din 06.12.2021, judecătorul-raportor a primit cauza spre examinare în procedura generală și a stabilit ședința de judecare a cauzei pentru data de 24.02.2022, fără desfășurarea ședinței preliminare (f.d. 98)”. Astfel, pe lângă faptul că ședința preliminară nu a avut loc, instanța de fond a stabilit examinarea cauzei în procedură generală și ședința de judecare a cauzei pentru data de 24 februarie 2022, ceea ce presupune că examinarea cauzei în procedură specială nu putea avea loc. Or, se întrevide situația în care ședința preliminară nu a avut loc, iar deschiderea cercetării a avut deja loc (a se vedea materialele cauzei), fără a fi careva cereri sau solicitări din partea inculpatului, contrar art. 364¹ alin. (1) și (3) Cod de procedură penală.

Prin urmare, consideră că procesul penal în privința lui Vomu Cristian trebuia să fie în ordinea generală, iar judecarea cauzei în privința acestuia, în temeiul legii, nu putea să aibă loc în procedură specială prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, fiind afectată echitatea procedurilor, contrar. 6 din CEDO.

Instanța de apel nu a făcut o evaluare completă a vinovăției sau nevinovăției în raport cu acuzațiile formulate împotriva lui Vomu Cristian, în același mod și de pe aceeași poziție ca și în cazul celuilalt inculpat.

Consideră că era de competența instanței de apel să aprecieze relevanța, concludenta, veridicitatea și utilitatea probelor, dar și coroborarea acestora, în particular fundamentând și motivând faptul vinovăției/nevinovăției și pedepsei lui Vomu Cristian în aceeași măsură în care a argumentat aplicarea pedepsei cu amendă lui Verhovețchi Daniel, inclusiv din perspectiva soluției că aceștia au fost declarați vinovați de către instanța de apel pe baza aceluiași probe (în cazul lui Verhovețchi Daniel sunt absolut aceleași probe ca și în cazul lui Vom Cristian, chiar cu una mai mult).

Indică că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii și că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

5.2. Avocatul *Lichii Boris* în numele inculpatului, prin recursul ordinar depus la 19 decembrie 2022, invocând incidența pct. 6) a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței fără modificări .

În motivarea recursului ordinar declarat a invocat că, prima instanță a pronunțat sentința la 28.02.2022, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 14.09.2022. Avocatul Boris Lichii nu a participat la procesul de judecată din prima instanță și nici în instanța de apel, a depus la dosar mandatul avocațial cu seria MA Nr. 0989493 la 26 septembrie 2022, cu cererea pentru a-i fi comunicată decizia motivată.

Decizia motivată a fost comunicată apărătorului Boris Lichii de către instanța de apel la 23 noiembrie 2022. Respectiv, termenul de 30 de zile pentru declararea recursului începe din data de 24 noiembrie 2022.

Consideră că prima instanță corect a judecat cauza pronunțând o sentință legală, or judecând în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, instanța de fond prin prisma probelor cercetate în ședința de judecată a constatat vinovăția inculpaților Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel în comiterea infracțiunii imputate, calificând acțiunile acestora conform semnelor infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de fond a dispus încetarea procesului penal în privința lui Vomu Cristian și Verhovețchi Daniel în temeiul art. 2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24.12.2021.

5.3. La 19 ianuarie 2023, avocatul a depus o cerere de completare a recursului ordinar, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare.

În argumentarea cererii depuse, avocatul a invocat că sentința, Judecătorei Bălți, sediul Central din 21 iulie 2017 și sentința Judecătorei Bălți, sediul Central, din 28 februarie 2022, emise în privința lui Vomu Cristian, nu au putut fi cumulate în felul în care le-a cumulat Curtea de Apel Bălți prin din 14 septembrie 2022. Inclusiv din motivul că sentința din 21 iulie 2017 în privința lui Vomu Cristian trebuie supusă modificărilor prevăzute de Legea Parlamentului nr.247 din 29.07.2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 267-273 din 26.08.2022 art.566, prin care a fost modificat Codul penal al Republicii Moldova, inclusiv și art. 186 alin.(4), care după modificare are următorul cuprins:

Acțiunile prevăzute la alin.(1) - (3), dacă valoarea bunurilor depășește 40 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani. Respectiv, condamnatul Vomu Cristian trebuie să beneficieze de aplicarea retroactivității legii penale care ușurează ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea potrivit prevederile art.10 Cod penal.

Cu atât mai mult, având în vedere și faptul că procedura cererii în vederea aplicării în privința condamnatului Vomu Cristian a legii penale care ușurează pedeapsa și ameliorează situația persoanei care execută pedeapsa a fost inițiată pe când Decizia Curții de Apel Bălți nr.la-215/21 din 14 septembrie 2022, nu era una irevocabilă și nu este irevocabilă nici în prezent.

Iar, procedura cererii în vederea aplicării în privința condamnatului Vomu Cristian a legii care ușurează pedeapsa și ameliorează situația persoanei care execută pedeapsa, în prezent se află pe rolul Curții Supreme de Justiție, care urmează să judece recursul în anulare împotriva Deciziei Curții de Apel Bălți nr.21r-7/22 din 14 decembrie 2022 din temeiul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

7. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că recursurile ordinare declarate de către avocatul Lichii Boris urmează a fi respinse ca inadmisibile, iar recursul declarat de către avocatul Rusu Lucia în numele inculpatului Vomu Cristian urmează a fi admis din următoarele considerente.

7.1. *Cu referire la recursurile ordinare depuse la 19 decembrie 2022 și la 19 ianuarie 2023, de către avocatul Lichii Boris în numele inculpatului Vomu Cristian:*

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022 în cauza penală privindu-l pe Vomu Cristian, a fost pronunțat la 14 septembrie 2021, în prezența inculpatului Vomu Cristian și al avocatului acestuia, Rusu Lucia (f. d. 151-152, vol. I), fiind notificați că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc pe 19

octombrie 2022.

La 19 octombrie 2022, în lipsa inculpatului Vomu Cristian, dar în prezența avocatului acestuia, Rusu Lucia, a fost pronunțată decizia motivată a instanței de apel (f. d. 162 vol. I), iar la 24 octombrie 2022, copia deciziei integrale a fost expediată inculpatului Vomu Cristian (f. d. 163, vol. I).

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării integrale a acesteia, la caz - 19 octombrie 2022.

În acest context, Colegiul penal lărgit reține că la 19 decembrie 2022, prin poștă electronică (f. d. 189, vol. I), avocatul Lichii Boris în numele inculpatului Vomu Cristian, declară recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca careva argumente privind depunerea tardivă a recursului.

Cu referire la cererea de completare a recursului ordinar depusă la 19 ianuarie 2023 Colegiul penal menționează că legislația procesual penală nu prevede noțiunea de recurs suplimentar, astfel că toate cererile ce se referă la dezacordul față de hotărârea instanței de apel la fel se declară în mod obligatoriu în interiorul termenului de 30 de zile prevăzut de legiuitor la art.422 Cod de procedură penală, fără a fi posibilă extinderea acestuia.

În acest sens, Colegiul penal lărgit statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide, că recursurile ordinare declarate la 19 decembrie 2022 și la 19 ianuarie 2023 de către avocatul Lichii Boris în numele inculpatului Vomu Cristian, împotriva deciziei instanței de apel din 14 septembrie 2022, pronunțată integral la 19 octombrie 2022, sunt declarate peste termen și urmează a fi respinse.

Mai mult, Colegiul penal lărgit notează că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă a deciziei și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal lărgit reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019* (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

7.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Rusu Lucia în numele inculpatului Vomu Cristian:

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.*

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.*

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, *juducând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat de către avocat în numele inculpatului Vomu Cristian, se atestă că acesta a indicat în calitate de temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1), pct.6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar.

Din esența argumentelor invocate, se constată că avocatul invocă dezacordul cu soluția instanțelor de fond în partea dispunerii examinării cauzei în procedură simplificată, considerând că procesul penal în privința lui Vomu Cristian urma a fi examinat în procedură generală.

În sensul alegațiilor apărării invocate în recursul ordinar, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul Vomu Cristian prin înscris autentic a depus în prima instanță cererea privind examinarea cauzei în procedură simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, unde a indicat expres și echivoc în prezența avocatului că, recunoaște integral vinovăția și regretă de cele comise (f. d. 100 vol. I), cererea fiind admisă de către prima instanță prin încheiere protocolară inclusă în procesul verbal al ședinței de judecată din 24 februarie 2022 (f.d.103 vol. I). Mai mult ca atât, pe tot parcursul procesului penal inculpatul a fost asistat de același apărător.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit menționează că, din momentul pronunțării încheierii, inculpatul și apărătorul nu mai pot renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate. Dacă, eventual, inculpatul ori apărătorul acestuia, după adoptarea încheierii privind admiterea cererii de judecare în ordinea art. 364¹ Cod de procedură penală, în timpul audierii ori după aceasta, renunță la procedura simplificată, instanța, prin încheiere protocolară, va indica că renunțarea nu poate fi admisă. Împotriva sentinței adoptate de prima instanță în urma judecării în procedura simplificată, părțile pot exercita calea de atac a apelului, de regulă, *sub aspectul individualizării pedepsei, inculpatul neputând renunța la opțiunea de a fi judecat potrivit procedurii simplificate.*

La caz, se constată că procedura simplificată a fost acceptată în mod tacit de către partea apărării prin faptul neatacării sentinței cu apel, sentința fiind atacată cu apelul doar de către procuror sub aspectul individualizării pedepsei, respectiv argumentele apărării sub acest aspect, nu pot fi acceptate.

În continuare, verificând legalitatea deciziei instanței de apel prin prisma temeiului de drept invocat de recurent, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel, la examinarea apelului declarat de către procuror, nu a respectat întru totul prevederile art. art.414 alin. (5),

417 alin. (1), pct. 8) Cod de procedură penală, iar în rezultat a admis erori de drept care au afectat hotărârea pronunțată.

Prin urmare, decizia contestată conține erori sub aspectul individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Vomu Cristian, ceea ce duce la casarea totală a deciziei instanței de apel în privința acestuia, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform prevederilor art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt, și chestiunile de drept, printre care: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, au fost corect aplicate.* În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia, ori potrivit dispoziției art.61 alin.(2) Cod penal - *pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.*

În acest context, Colegiul reține că, Legea penală stabilește anumite criterii de individualizare a pedepsei, pentru ca pedeapsa aplicată inculpatului să atingă scopurile susmenționate.

Astfel, criteriile generale au caracter obligatoriu la individualizarea oricărei pedepse, la alegerea categoriei și termenului pedepsei, la stabilirea pedepsei. Aceste criterii nu pot fi utilizate separat, ci numai în ansamblu. Neglijarea unuia dintre aceste criterii la aplicarea pedepsei înseamnă că pedeapsa aplicată a fost individualizată contrar prevederilor legale și constituie temei pentru casarea hotărârii contestate în baza temeiului prevăzut art. 427 alin. (1), pct. 10) Cod de procedură penală.

Așadar, după cum s-a constatat din materialele cauzei, prin sentința primei instanțe, procesul penal în baza art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal, în privința lui Vomu Cristian a fost încetat în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către procuror sub aspectul aplicării incorecte a actului de amnistie față de inculpat, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului procurorului, din alte motive, casării sentinței în latura penală, și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Vomu Cristian a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 287 alin. (2) lit. b) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an.

În temeiul art. 85 Cod penal, prin cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată prin respectiva decizie, a fost adăugată parțial partea neexecutată din pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriai Bălți, sediul Central din 21.07.2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani și 2 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Verificând și analizând decizia instanței de apel, constată că modalitatea de motivare a soluției adoptate în partea individualizării pedepsei denotă faptul că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 Cod de procedura penală și art.417 Cod de procedura penală, hotărârea instanței fiind total nemotivată.

Astfel, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel în partea descriptivă a deciziei indică că „față de Vomu Cristian nu sunt aplicabile prevederile Legii nr.243 din 24.12.2021 (în vigoare 31.12.2021) privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, respectiv, după ce la caz în sarcina acestuia a fost reținută fapta infracțională, Colegiul penal va dispune recunoașterea vinovăției și stabilirea față de ultimul a pedepsei penale, în acest sens evaluând criteriile generale de individualizare a pedepsei, considerând echitabilă atât categoria cât și quantumul pedepsei propusă de procurorul participant în instanța de apel – 1 an închisoare

Având în vedere prevederile art.75 CP Colegiul penal consideră, că respectiva pedeapsă răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art.61 CP, quantumul pedepsei fiind dozat corespunzător, în raport cu natura/gravitatea faptei comise și a circumstanțelor reale de săvârșire a acesteia”, preluând argumentele acuzării și stabilindu-i categoria și termenul de pedeapsă, fără însă a ține cont de prevederile art. art. 6, 7, 61, 75, 76-77 Cod penal.

În acest context, instanța de recurs notează că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Luând ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționând chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, de jure și de facto, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a supune pe inculpat răspunderii penale și a decide asupra quantumului pedepsei care urmează a se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art.61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială.

În situația creată, Colegiul penal lărgit consideră că, soluția instanței de apel este una nejustificată, și nemotivată, deoarece simpla motivare precum că, „(...) este echitabilă atât categoria cât quantumul pedepsei propusă de procurorul participant în instanța de apel – 1 an închisoare” este insuficientă, or, la individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate. Neglijarea unora din aceste criterii, constituie temei pentru casare a hotărârii contestate.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit conchide că, instanța de apel a motivat superficial și vag soluția adoptată, concluzia în partea individualizării pedepsei stabilită inculpatului Vomu Cristian, fiind pripită și neconforme scopului Legii penale și principiului individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

În atare situație, Colegiul penal lărgit consideră că, decizia instanței de apel contravine prevederilor art.art.414, 417, 419 Cod de procedură penală, or, obligația de motivare a hotărârilor judecătorești face parte din setul de garanții stabilit pentru existența unui proces echitabil, ceea ce duce la casarea totală a deciziei în privința lui Vomu Cristian, cu remiterea cauzei la rejudecare în această parte, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, deoarece această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să efectueze operațiunea de individualizare a pedepsei în conformitate cu rigorile legale, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesuale penale asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie, să argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, și în dependență de situația

constată să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. art.417 - 418 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE :

Respinge ca inadmisibile recursurile ordinare declarate de către avocatul *Lichii Boris* în numele inculpatului Vomu Cristian.

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul *Rusu Lucia* în numele inculpatului Vomu Cristian, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 septembrie 2022, în cauza penală în privința lui **Vomu Cristian xxxxx** și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 04 iulie 2023.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

.Eremciuc Ghenadie

Talpă Boris

Daguța Sergiu

Malanciuc Ion